

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
АТ «СИСТЕМ КЕПІТАЛ МЕНЕДЖМЕНТ»
МАРІУПОЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ГРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І КУЛЬТУРИ РЕСПУБЛІКИ КІПР
ЄВРОПЕЙСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА
ФОНД «АНАСТАСІОС Г.ЛЕВЕНДІС» (РЕСПУБЛІКА КІПР)
ЯННІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ГРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
МЕССИНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ІТАЛІЙСЬКА РЕСПУБЛІКА)

Міжнародна науково-практична конференція

Наука та освіта в сучасному університеті в контексті міжнародного співробітництва

(присвячена 20-ій річниці Незалежності України)

23-25 травня 2011 року

Збірник матеріалів конференції

Україна – Маріуполь – МДУ

ББК 94я43
УДК 061.3(063)

НАУКА ТА ОСВІТА В СУЧАСНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (23-25 травня 2011 р.). – Маріуполь, 2011. – 565 с.

Редакційна колегія:

Головний редактор: чл.-кор. НАПН України, д.філос.н, проф. **Є. Суліма**

Заступник головного редактора: чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. **К. Балабанов**

Члени редколегії: проф. **Т. Албаніс**; акад. НАН України, д.е.н., проф. **О. Амоша**; проф. **С. Андо**; проф. **М. Агталідіс**; д.ю.н., проф. **С. Бабурін**; чл.-кор. НАПН України, к.т.н., проф. **В. Голуб**; **М. Гончаренко**; акад. НАН і НАПН України, д.філос.н., проф. **Л. Губерський**; акад. НАПН України, д.пед.н., проф. **М. Євтух**; проф. **У. Іоаннідіс**; проф. **В. Карайоргіс**; акад. НАН і НАПН України, д.філос.н., проф. **В. Кремень**; акад. НАН України, д.політ.н., проф. **Ю. Левенець**; акад. НАПН України, д.пед.н., проф. **В. Луговий**; акад. НАПН України, д.е.н., проф. **А. Мазаракі**; проф. **Д. Мартіду Форсьє**; чл.-кор. НАН України, д.т.н., проф. **О. Мінаєв**; проф. **М. П'єріс**; д.і.н., проф. **О. Подберьозкін**; акад. НАПН України, д.пед.н, проф. **І. Прокопенко**; чл.-кор. НАН України, д.і.н., проф. **В. Солдатенко**; чл.-кор. НАПН України, к.ф.-м.н., проф. **М. Степко**; проф. **Ф. Томазелло**; проф. **С. Флогаїтіс**; проф. **К. Хогарт**; **Ю. Хотлубей**; проф. **С. Цзябао**; **М. Черенкова**; акад. НАН України, д.ю.н., проф. **Ю. Шемшученко**; **А. Шишацький**.

Рекомендовано до друку вченою радою
Маріупольського державного університету
(протокол № 7 від 30.03.2011)

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, які висвітлюють роль освіти та науки в розвитку міжнародного співробітництва; актуальні проблеми забезпечення якості вищої освіти та розвитку неперервної професійної освіти в Україні та зарубіжних країнах; особливості співробітництва університетів із закордонними установами та міжнародними організаціями; місце мови та культури народів світу у формуванні міжкультурного діалогу; вплив грецької мови та культури на формування полікультурної особистості; інноваційні процеси та застосування інформаційно-комунікативних технологій в освіті та науці; особливості інтернаціоналізації як фактору конкурентоспроможності вищої освіти. Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам.

Збірник видано за фінансової підтримки АТ «Систем Кепітал Менеджмент»

РОЛЬ НАУКИ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті розглянуто проблему енергетичної безпеки, її основні аспекти, виявлено вплив наукового розвитку на зниження енергоємності валового внутрішнього продукту країни та формування ефективної інституційної бази з питань енергозбереження.

Глобалізаційно-інтеграційні процеси як домінуюча та визначальна детермінанта динаміки нинішньої цивілізації охоплюють дедалі більшу кількість країн і галузей, у тому числі паливно-енергетичний комплекс. Проблема енергетичної безпеки, тобто здатність держави забезпечити потреби громадян, суспільства та країни в цілому економічно доступними паливно-енергетичними ресурсами належної якості в звичайних умовах та під час дії дестабілізуючих факторів, набуває міжнародного характеру. У світі створюються системи колективної енергетичної безпеки, помітно активізуються спільні зусилля ЄС та постсоціалістичних країн для реалізації проектів диверсифікації джерел енергоресурсів.

Підходи до розв'язання проблем енергетичної безпеки та енергозбереження тривалий час готувались світовою наукою. Зокрема, у працях вітчизняного вченого С. Подолинського ще наприкінці XIX ст. було сформульовано основи енергетичного аналізу. За своєю суттю ця наукова проблема має яскраво виражений синтетичний характер, оскільки потребує залучення в науковий та практичний обіг знань з галузей енергетики, технологій виробничих процесів та економіки (а на стадії формування державної політики – ще й законодавства). Отже, вона є досить наукомісткою. Так, у 1985 році для її розробки в структурі НАН України було створене спочатку окреме відділення, а потім – Інститут проблем енергозбереження (нині – Інститут загальної енергетики), працівники якого були авторами Закону України «Про енергозбереження» (1994 рік) [1]. Нині розробкою Енергетичної стратегії України до 2030 року, окрім вищезазначеного Інституту, займались науковці таких провідних закладів, як: Інститут газу НАН України, Науково-дослідний економічний інститут Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державний науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут нетрадиційної енергетики й електротехніки, Київський політехнічний інститут та інші.

Реалізація ключового напрямку забезпечення енергетичної безпеки, а саме підвищення енергоефективності економіки, прямо пов'язана з науковим розвитком країни, про що свідчить міжнародний досвід (на одиницю виробленої продукції в нашій країні споживається електроенергії у 3-5 разів більше порівняно зі світовими показниками). В Енергетичній стратегії України до 2030 року завдяки науковим розробкам різних рівнів, освоєння нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії визначається як важливий чинник підвищення рівня енергетичної безпеки. Передбачається зростання частки нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії в загальному паливно-енергетичному балансі України до 19%. Сьогодні ж цей показник становить лише 7,2% (0,8% – відновлювані джерела і 6,4% – позабалансові джерела енергії, тобто видобуток та утилізація шахтного метану, ресурси якого в нашій країні є досить значними) [2].

Доречно зазначити, що особливо ефективно і послідовно політика енергозбереження проводиться в рамках ЄС, де спостерігається високий рівень (48,9%) залежності від імпорту енергоносіїв. Нині у країнах Євросоюзу вже досягнуто одного з найнижчих рівнів енергомісткості ВВП – 0,16 тонн у нафтовому еквіваленті (н.е.) на 1 тис. доларів ВВП, тоді як в Україні – 2,4 т н.е. на 1 тис. доларів ВВП, або в 15 раз вище [2, 3]. З метою поетапного зниження енергоємності ВВП щорічно не менш як на 4% до 2014 року передбачено фінансування у розмірі 3449,2 млн.грн. за рахунок різних джерел [4]. Так, до 2030 року, за даними Міністерства палива і енергетики України, завдяки активному впровадженню наукових розробок, у країні планується скоротити споживання енергоресурсів на 12%, у тому числі, у металургії – на 30%, хімічній промисловості – на 20% [2].

Отже, вирішення проблем енергетичної безпеки потребує всебічного наукового втручання як на стадіях дослідження процесів виробництва синтетичного палива, розробці технологій освоєння нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії, засобів обліку електроенергії, упровадження енергозберігаючих технологій, так і з питань інституційного забезпечення та формування ефективної державної політики в цій сфері.

Література

1. Стогній Б. Енергозбереження: момент істини? [Електронний ресурс] / Б. Стогній, В. Жовтянський // Дзеркало тижня. – 2006. – № 22. – Режим доступу до статті: <http://www.dt.ua/newspaper/articles/46947#article>
2. Андрійчук В. Енергобезпека: енергозбереження і напрями диверсифікації енергопостачання [Електронний ресурс] / В. Андрійчук // Економічний часопис. – 2007. – № 7. – Режим доступу до статті: <http://soskin.info/ea/2007/7-8/200703.html>
3. Key world energy statistics 2009 [Електронний ресурс] / International energy agency. – Paris. – 2009. – 80 p. – Режим доступу до звіту: <http://www.iea.org>
4. Галузева програма підвищення енергоефективності економіки України шляхом впровадження інновацій на 2010-2014 роки: [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/Урядовий_портал.../article?art_id=94455558
5. Мастепанов А.М. Нефть России и глобализация: выбор парадигмы развития: [Електронний ресурс] / А.М. Мастепанов, Шафраник Ю.К. // Режим доступу до статті: <http://www.roman.by/r-78811.html>

Mityushkina H.

ROLE OF SCIENCE IN FINDING SOLUTIONS TO THE PROBLEMS OF POWER SAFETY

The main aspects of the energetic security problem are revealed in the article; the influence of the scientific development on the energetic capacity of the country Gross Domestic Product and the effective institutional maintenance for the energetic savings are described.

УДК 930.1.001.5

Новікова С.В.

Маріупольський державний університет

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ВИВЧЕННІ ІСТОРІЇ ПОРТОВИХ МІСТ АЗОВСЬКОГО МОРЯ

Протягом 2007 – 2010 років діяв міжнародний науково-дослідний проект «Економічний та соціальний розвиток портів Азовського моря та греки у XIX столітті», започаткований Іонійським університетом (Корфу) та Інститутом новогрецьких студій Національної грецької фундації досліджень (Афіни). До участі у цьому проекті, крім грецьких дослідників, були залучені російські науковці з Південного наукового центру РАН, українські науковці з Інституту історії України НАН України, Маріупольського державного університету, співробітники архівних та музейних установ Києва, Одеси, Ростова, Таганрога, Санкт-Петербурга. Метою проекту стало дослідження, аналіз та синтез соціально-економічного розвитку портів Азовського моря, що сформували інтегрований ринок з експорту збіжжя, один з найбільших у світі у другій половині XIX – на початку XX століття.

Історія розвитку міст-портів Азовського моря є однією з цікавих сторінок як вітчизняної, так і світової історії. Різні аспекти цієї теми завжди приваблювали і продовжують приваблювати численних вітчизняних та зарубіжних науковців. Для комплексного вивчення проблеми протягом 2007 – 2010 років діяв міжнародний науково-дослідний проект «Економічний та соціальний розвиток портів Азовського моря та греки у XIX столітті», започаткований Іонійським університетом (Корфу) та Інститутом новогрецьких студій Національної грецької фундації досліджень (Афіни).

До участі у цьому проекті крім грецьких дослідників, були залучені російські науковці з Південного наукового центру РАН, українські науковці з Інституту історії України НАН України, Маріупольського державного університету, співробітники архівних та музейних установ Києва, Одеси, Ростова, Таганрога, Санкт-Петербурга.

Метою проекту стало дослідження, аналіз та синтез соціально-економічного розвитку портів Азовського моря, що сформували інтегрований ринок з експорту збіжжя, один з найбільших у світі у другій половині XIX – на початку XX ст. Ставлячи в центр уваги море та його порти, дослідження охопило економічний розвиток міст-портів, узбережжя та віддалених від моря територій, об'єднання ринків та їх включення у світову економіку, незважаючи на політичні кордони.